

"Viesti perille - Vantaanjoen vesistöalue, Etelä-Suomen luontohelmi, hyvään ekologiseen tilaan" –viestintähanke

Loppuraportti 29.8.2017 - 31.12.2018

Sisällysluettelo:

1. Johdanto.....	2
2. Hankkeen tavoitteet ja vaikuttavuuden arviointi.....	2
2.1. Hankkeen käynnistäminen	3
2.1.1. Viestintä- ja media-alan konsultin valitseminen hankkeelle	3
2.1.2. Hankkeen viestintäsuunnitelman laadinta	4
2.1.3. Hankkeen seuranta Vantaanjoki-neuvottelukunnassa.....	4
3. Viestintäsuunnitelma ja sen toteuttaminen vuonna 2017.....	5
3.1. Viestintäsuunnitelma	5
3.2. Viestintäsuunnitelman toteuttaminen vuonna 2017	7
4. Viestintäsuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2018	8
4.1. Päättäjät.....	8
4.1.1. Tilaisuudet lautakunnille ja valtuustoille	8
4.1.2. Sidosryhmätilaisuudet	9
4.1.3. Vantaanjoki-neuvottelukunnan kesäretki.....	9
4.2. Kansalaisaktiivisuuden lisääminen ja tiedottaminen.....	10
4.3. Kouluysteistyö.....	11
4.4. Toimenpideohjelman hankkeet	12
4.5. Verkkosivut ja some-viestintä	13
5. Hankkeen vaikuttavuus ja saavutetut tulokset	14
5.1. Hanke toi resursseja laajalle lautakuntakierrokselle	15
5.2. Toimenpideohjelman hankkeita käynnistetty	15
5.3. Jokitalkkari ja kouluysteistyö.....	16
5.4. Viestinnän toteutuminen	16
6. Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet	17
7. Talousraportti	20

Toteuttaja: Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry

1. Johdanto

”Viesti perille - Vantaanjoen vesistöalue, Etelä-Suomen luontohelmi, hyvään ekologiseen tilaan” -viestintähankkeella pyritään parantamaan valmiuksia Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017 - 2027 jalkauttamiseen ja toimenpiteiden käynnistämiseen.

Vantaanjoen vesistöalueelle suunnattu toimenpideohjelma 2017 - 2027 on Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen (VHVSY) johdolla toimivan Vantaanjokineuvottelukunnan ja yhdistyksen valmisteleva yhteinen tahdonilmaus Vantaanjoen vesistöalueen kehittämisen tavoitteista ja tarvittavista toimenpiteistä kaudelle 2017 - 2027. Ohjelma on Vantaanjoen vesistöalueelle suunnattu, alueen erityisolot huomioon ottava tarkennus Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmalle. Ohjelman tavoitteena on veden laadun parantaminen siten, että vesistöalue on hyvässä ekologisessa tilassa viimeistään vuonna 2027. Lisäksi ohjelman tavoitteina on mm. parantaa jäte- ja hulevesien käsittelyä, vähentää peltojen eroosiota ja ravinnehuuhtoumia, varmistaa pohjaveden hyvä laatu, edistää taimenkannan elinvoimaisuutta ja kehittää alueen virkistyskäyttöä. Hyötyjiä ovat valuma-alueen 14 kunnan yli 1,4 miljoonaa asukasta.

2. Hankkeen tavoitteet ja vaikuttavuuden arviointi

Viesti perille -hankkeen tavoitteena on edistää Vantaanjoen vesistön toimenpideohjelman 2017 - 2027 toteuttamista tehokkaan viestintäkampanjan avulla. Hankkeelle myönnettiin rahoitusta ympäristöministeriön vesien- ja merenhoidon aiehaun kautta ja se käynnistyi elokuun lopussa 2017. Hankkeen valvojana toimii projektipäällikkö Jenni Jäänheimo ympäristöministeriöstä. Kohderyhmänä ovat kuntapäätäjät, koulut ja paikalliset toimijat kuten kyläyhdistykset sekä media (yleinen mielipidevaikuttaminen). Hankkeen avulla ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet tuodaan kuntapäätäjien ja kuntaisten tietoon ja siten heitä aktivoidaan toimintaan.

Viestinnässä hyödynnetään erilaisia menetelmiä sosiaalisen median viestinnästä retkiin ja tutkivaan oppimiseen kouluissa. Myös perinteisiä esitelmiä ja keskustelutilaisuuksia ohjelman sisällöstä ja rahoitusmahdollisuuksista toteutetaan. Vesistöalueen eri puolilla ja eri osa-alueilla toteutettavat hankkeet edistävät kukin omalta osaltaan vesien ja ympäristön tilan parantumista ja virkistyskäyttöedellytysten paranemista. Alueen toimijoiden välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa tiivistetään entisestään. Erilaisia sosiaalisen median keinoja hyödyntäen vaikutetaan alueen asukkaiden aktiivisuuteen omasta lähiympäristöstä huolehtimiseen.

Viestintähankkeen tavoitteiden toteutumista voidaan arvioida seuraamalla mm. Vantaanjokeen liittyvien uutisten näkyvyyttä eri medioissa sekä kokoamalla eri tilaisuuksiin

osallistuvien henkilöiden määriä sekä uusien tahojen yhteydenottoja ja some-uutisten jakoa sekä näkyvyyttä lehdistössä. Tällaisten mittareiden avulla voidaan seurata viestinnän vaikuttavuutta ja näkyvyyttä.

Vantaanjoen toimenpideohjelmaan 2017 – 2027 on listattu ohjelman seurantamittareita, joiden avulla mitataan mm. veden laadullisen kehityksen, tietopankin toteutumisen, viljelytoimenpiteiden muutosten, jätevesien käsittelyn paranemisen tai pohjavesien riskien vähenemisen, lohikalojen lisääntymisen jne. avulla. Ne kuvastavat koko Vantaanjoen vesistön toimenpideohjelman kymmenvuotiskauden 2017 - 2027 toteutumista. Siten hankkeen alkuvaiheessa, näitä mittareita ei voi käyttää viestintähankkeen tavoitteiden toteutumisen mittareina. Toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista voidaan mitata ohjelman sisältämien hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisella. Mittarina voidaan käyttää toimenpiteiden ja hankkeiden määrällistä sekä laadullista toteutumista.

2.1. Hankkeen käynnistäminen

Viestintähankkeen valmistelu aloitettiin yhdistyksessä keväällä 2017 ennen viestintähankkeen varsinaista käynnistymistä. Vantaanjoen toimenpideohjelmasta laadittiin infolehtinen, jota on painettu 1 000 kpl. Sitä on jaettu vesistöalueen kuntien päättäjille ja kansalaisille eri tilaisuuksissa. Infolehtinen löytyy myös yhdistyksen verkkosivuilta, osoitteesta www.vantaanjoki.fi. Toimenpideohjelmaa painettiin 100 kpl ja se on jaettu yhdistyksen hallitukselle, jaostoille ja Vantaanjoki-neuvottelukunnan jäsenille. Toimenpideohjelma on löytynyt 31.5.2017 alkaen sähköisenä versiona yhdistyksen verkkosivuilta. Viestintähanke käynnistettiin virallisesti 29.8.2017, kun VHVSY:n ja ympäristöministeriön edustajat allekirjoittivat hankkeen sopimusasiakirjat.

2.1.1. Viestintä- ja media-alan konsultin valitseminen hankkeelle

Hankkeen alussa pohdittiin, miten alueen päättäjät saataisiin vakuutettua vesistöalueen luonnonolojen säilyttämisen ja alueen asukkaiden lähivirkistysalueen kehittämisen tarkeydestä. Entä miten sitouttaa eri toimijoita, tiivistää yhteistyötä ja kannustaa paikallista aktiivisuutta? Hankkeessa nähtiin tarve viestintäalan ammattilaisen laatimalle viestintästrategialle.

Heti hankkeen sopimusasiakirjojen allekirjoittamisen jälkeen alettiin etsiä hankkeelle viestintä- ja media-alan konsulttia laatimaan hankkeen viestintäsuunnitelmaa ja viestinnän työkaluja. Tarjouspyyntö viestintästrategian ja viestintätyökalujen laadinnasta lähe-

tettiin sähköpostitse 30.8.2017 usealle media-alan konsultille. Tarjouspyynnössä valintaperusteina olivat tarjouksen soveltuvuus kohderyhmille, oivaltavuus viestintätyökalujen ideoinnissa ja kokonaistaloudellinen edullisuus.

Määräaikaan (12.9.2017) mennessä saatiin neljä tarjousta: Mainosreaktio Oy (Hyvinkää), Logopolis (Helsinki), Jenga (Tampere) ja Manifesto (Helsinki). Logopolis valittiin hankkeen konsultiksi, mm. siksi että se oli ainoana konsulttina tarjouksessaan ideoinut viestintätyökaluja ja sen tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullinen. Ennen tarjouksen hyväksyntää konsultti tavattiin, ja varmistuttiin siitä, että konsultti oli ymmärtänyt työn tavoitteet ja asiakkaan odotukset.

2.1.2. Hankkeen viestintäsuunnitelman laadinta

Viestintäsuunnitelman laatimisen aloituskokous pidettiin VHVSY:n ja Logopoliksen edustajien kesken perjantaina 6.10.2017. Kokouksen pohjalta Logopolis aloitti strategian laadinnan ja sen toteuttamista edistävien työkalujen suunnittelun. Strategiaa työstettiin yhteistyössä VHVSY:n henkilökunnan sekä Logopoliksen edustajien kanssa.

Sovittiin, että suunnitelmaa päivitetään myös hankkeen aikana ja viestinnän logojen käytölle laaditaan ohjeisto. Viestintäsuunnitelman tarkoitus oli antaa hyviä eväitä vuosiksi 2018 – 2019 nimettävälle uudelle neuvottelukunnalle. Oli erityisen tärkeää, että neuvottelukunnan jäsenet sitoutuisivat yhteisen päämäärän edistämiseen ja veisivät viestiä omilla tahoillaan eteenpäin. Viestintäsuunnitelman tuli olla myös sovellettavissa muillekin vesistöalueille ja olla eri tahojen, esimerkiksi muiden vesiensuojeluyhdistysten, käytettävissä.

2.1.3. Hankkeen seuranta Vantaanjoki-neuvottelukunnassa

Viestintähankkeen käynnistyessä ympäristöministeriön kanssa sovittiin, että hankkeelle ei perusteta varsinaista ohjausryhmää, vaan hankkeen etenemistä ohjataan ja seurataan Vantaanjoki-neuvottelukunnan kokouksissa. Vantaanjoen toimenpideohjelman valmistuminen ja Viesti perille –viestintähankkeen valmistelu ja käynnistyminen ovat olleet Vantaanjoki-neuvottelukunnan vuosien 2017 ja 2018 kokouksissa keskeisin esillä ollut asia.

- Vantaanjoki-neuvottelukunnan vuoden 2017 ensimmäisessä kokouksessa helmikuussa käsiteltiin Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017 – 2027 laatimista.

- Kesäkuussa pidetyssä toisessa kokouksessa esiteltiin juuri valmistunut toimenpideohjelma ja kerrottiin, että yhdistys on jättänyt ympäristöministeriöön Viesti perille -viestintähankemuksen ja että se oli tuolloin edennyt hakehaussa toiselle kierrokselle.
- Lokakuussa järjestetyssä vuoden 2017 kolmannessa kokouksessa esiteltiin rahoituksen saanutta Viesti perille –hanketta ja pyrittiin sitouttamaan neuvottelukuntaa yhteisen viestin eteenpäin viemiseksi ja toimenpideohjelman toimenpiteiden ja hankkeiden käynnistämiseksi.
- Neljännessä (2017) joulukuun kokouksessa esiteltiin Viesti perille –hankkeen lähes valmis viestinnän strategia ja työkalut. Vantaanjoki-neuvottelukunnan nelivuotinen 2014 – 2017 toimintakausi nykyisellä kokoonpanolla päättyi tähän kokoukseen.
- Vuoden 2018 ensimmäisessä, vuosille 2018 – 2019 nimetyn uuden neuvottelukunnan järjestäytymiskokouksessa, käytiin läpi Viesti perille -hankkeessa alkuvuoden aikana tehtyjä toimia.
- Vuoden toinen neuvottelukunnan kokous järjestettiin koko päivän kestävästä kesäretken merkeissä 22.8.2018 (retkestä lisää kohdassa 4.1.3).
- Vuoden kolmas neuvottelukunnan kokous järjestettiin 4.12.2018 Vantaalla. Kokouksen pääaiheena oli Vantaan yleiskaava 2020, erityisesti miten Vantaanjoki huomioidaan kaavavalmistelun yhteydessä. Kokouksessa kerrottiin myös Viesti perille –hankkeessa tehdyistä ja suunnitteilla olevista toimista sekä muista yhdistyksen ja Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liiton kärkihankkeista.
- Hankkeen valvojan, ympäristöministeriön Jennin Jäänheimon kanssa järjestettiin vuoden 2018 aikana kaksi erillistä tilannekatsauskokousta.
  - Ensimmäisessä toukokuussa järjestetyssä kokouksessa päätettiin hankkeen some- ja paikkatietoasioihin liittyvistä yhdistyksen sisäisistä työnjaoista.
  - Marraskuussa järjestetyssä kokouksessa keskusteltiin tarkemmin hankkeen etenemisestä, loppuvuoden aikana suunnitteilla olevista toimista sekä loppuraportin aikataulusta ja sisällöstä.

3. Viestintäsuunnitelma ja sen toteuttaminen vuonna 2017

3.1. Viestintäsuunnitelma

Viesti perille – Vantaanjoen vesistöalueen toimenpideohjelman viestintäsuunnitelma valmistui 19.12.2017. Vuoden 2017 toiminta painottui viestintäsuunnitelman ja sen

työkalujen laatimiseen. Vuoden 2018 aikana yhdistys alkoi toteuttaa laadittua suunnitelmaa.

Vantaanjoen toimenpideohjelma 2017 – 2027 ja viestintäsuunnitelma antavat toiminnan suuntaviivat yhdistyksen, sen jaostojen ja Vantaanjoki-neuvottelukunnan tulevien vuosien toiminnalle. Viestintäsuunnitelma ja sen toteuttamiseksi laaditut työkalut toimivat jatkossa laajasti yhdistyksen viestinnän pohjana. Suunnitelmassa lanseerattiin yhdistystä ja Vantaanjokea symboloiva Helmi-Saukko hahmo. Suunnitelma sisältää mm. graafisen ohjeistuksen yhtenäisen viestinnän luomiseksi ja Helmi-sarjakuvapohjan. Logopolis laati myös Power-Point –kalvot, joiden avulla Vantaanjoen toimenpideohjelmaa voidaan esitellä erilaisissa tilaisuuksissa ja seminaareissa.

Suunnitelmassa määritettiin ydinviesti:

Vantaanjoki monimuotoisine luonnonympäristöineen on yli miljoonan ihmisen lähivirkistysalue, jonka ekologisen tilan parantaminen ja turvaaminen on tärkeää.

Ydinviestiä tukevat kärkiviestit (3 kpl) ovat:

- 1. Vantaanjoen vesistöalue toimii hyvinvoinnin lähteenä.***
- 2. Myös sinä voit vaikuttaa ympäristösi hyvinvointiin.***
- 3. Vesiensuojeluyhdistyksen asiantuntijat neuvovat, kannustavat ja toimivat.***

Viestintäsuunnitelma sisältää useita erilaisia toimenpiteitä viestin eteenpäin viemiseksi. Viestinnän kohderyhminä ovat päättäjät, koulut ja koululaiset sekä paikalliset toimijat, joille kullekin on suunnitelmassa esitetty työkalut viestin eteenpäin viemiseksi. Suunnitelmassa viestintä perustuu palkitsevaan viestintään, jossa viestintä toimii ketjureaktiona: tiedä, tunne, toimi ja palkitse. Ensin on jaettava kullekin kohderyhmälle räätälöityä ja tiivistä tietoa vesistön tai ympäristön tilasta. Tämän jälkeen luodaan Vantaanjoelle tarina, joka tuodaan lähelle kuntalaisia esimerkiksi tunnushahmon, Helmisaukon avulla. Tällöin viestinnällä on kasvot ja se jää paremmin mieleen. Seuraavaksi aktivoidaan kansalaisia tarjoamalla heille tapahtumia, tilaisuuksia ja keinoja lähellä sijaitsevan jokiympäristönsä parantamiseen. Kannustetaan paikallistoimijoiden ja asukkaiden yhteistyötä.

Tavoitteena on saada kuntalaisille tunne, että he ovat tehneet hyviä tekoja oman lähi- luonnon hyväksi ja he itse voivat konkreettisesti hyötyä noista teoista. He ovat voineet osallistua esimerkiksi keräämällä roskia joen varresta, auttamalla laituripaikkojen tai luontopolkujen rakentamisessa, raivaamalla melontareittejä, osallistumalla taimenen kutosoraikkojen kunnostamiseen tai keräämällä lemmikkinsä jätökset aina asianmukai-

sesti pois ympäristöstä. Kun kuntalaisille muodostuu myönteinen suhde jokiympäristöön ja he kokevat sen omakseen, he ovat valmiita jatkossakin tekemään hyviä tekoja sen eteen.

Kaikkia suunnitelmassa mainittuja toimenpiteitä ei ole mahdollista toteuttaa nopealla aikataululla; suunnitelmaa laadittaessa päätettiin, että listataan siihen kaikki esille noussevat ideat ja käytetään niitä tarpeen mukaan. Toimintakenttä on jatkuvassa muutoksessa ja muutoksiin ja tilanteisiin pyritään reagoimaan nopeasti. Suunnitelma antaa tähän hyvät lähtökohdat.

3.2. Viestintäsuunnitelman toteuttaminen vuonna 2017

Viestintäkampanja aloitettiin vuoden 2017 lopussa mm. sosiaalisessa mediassa ja laittamalla tiedotteita:

- Yhdistyksen sähköinen Viestejä Vantaanjoelta –tiedote 4/2017 lähetettiin noin neljällesadalle yhdistyksen yhteistyökumppanille joulukuussa 2017
- #vantaanjoenhelmi –lanseerattiin yhdistyksen verkkosivuilla ja facebookissa.
- Yhdistyksen verkkosivuilla julkaistiin Viesti Perille -hankkeen oma sivu, jossa esiteltiin Helmi-saukko
- Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen noin 350 yhteistyökumppanille lähetettiin joulukuussa 2017 Helmi-saukko joulukortti.
- Joulukortissa olevan linkin avulla oli mahdollisuus tukea myös yhdistyksen vuoden 2018 alussa käynnistyvää Pienet puhdistamot AVL 20 – 99 Vantaanjoen vesistöalueella -hanketta Nutribute- joukkorahoituslupalustan kautta.
- Pienet puhdistamot -hanke julkaistiin Nutribute -joukkorahoituslupalustalla perjantaina 15.12.2017. Hanke levisi sosiaalisessa mediassa kiitettävästi; se saavutti tuhansia lukijoita viestin jakojen kautta. Hanke sai myös joukkorahoituslupalustan kautta pienen lahjoituksen (522 euroa tavoitteena olleesta 6 000 eurosta). Joukkorahoituksen saaminen ympäristöhankkeille saattaa yleisesti ottaen olla haastavaa.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen henkilökunta esitteli Vantaanjoen toimenpideohjelmaa ja Viesti perille -hanketta lukuisissa tilaisuuksissa 2017 samalla edistäen jo hankkeen alkuvaiheissa toimenpideohjelman hankkeiden ja toimien toteuttamista:

- Yhdistyksen ”Hulevesien hallinta Vantaanjoen valuma-alueella – haasteita ja ratkaisuja” -seminaari 12.10.2017.

- VHVSY vaikutti lausunnollaan Hyvinkään ja Riihimäen ympäristönsuojelumääräyksiin siten, että haja-asutuksen jätevesiä koskevia määräyksiä yhtenäistettiin vastaamaan muiden Vantaanjoen valuma-alueen kuntien määräyksiä.
- Sipoon kunnan rakennusvalvonnalle pidettiin syksyllä 2017 koko päivän kestävä haja-asutuksen jätevesikoulutus.
- Hankkeen viestintäsuunnitelmaa esiteltiin 11.12.2017 Tampereella pidetyssä Suomen Vesiensuojeluyhdistysten liiton hallituksen kokouksessa ja syyskokouksessa. Liiton tulevien vuosien toiminnassa on keskeistä viestinnän kehittäminen ja hankkeesta on suurta apua myös Liiton viestinnän edistämisessä. Eriyisesti Liiton ja sen jäsenyhdistysten tunnettavuutta pyritään lisäämään kansalaisten ja päättäjien keskuudessa.

4. Viestintäsuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2018

4.1. Päättäjät

4.1.1. Tilaisuudet lautakunnille ja valtuustoille

Toimenpideohjelmaa ja sen paikallisia korostuksia on esitelty valuma-alueen kuntien päättäjille, lähinnä ympäristö- ja teknisille lautakunnille ja vastaaville. Lisäksi on järjestetty vapaamuotoisempia kuntapoliitikkojen tapaamisia. Vastaanotto lautakunnissa on ollut positiivista ja sai aikaan jatkotoimenpiteitä kunnissa (tästä enemmän luvussa 5). Esittelyt on hoitanut toiminnanjohtaja Anu Oksanen, ellei alla toisin mainita:

- Hyvinkään ympäristölautakunta 25.1.2018, Heli Vahtera. Tilaisuudessa esiteltiin Hyvinkään järvitarkkailun tuloksia ja suunniteltiin Kytäjärven toimenpideohjelman laatimista.
- Vantaan ympäristölautakunta 14.2.2018
- Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta 13.3.2018
- Helsingin ympäristö- ja lupajaosto 27.4.2018
- Riihimäen ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvonta 31.5.2018
- Vantaan kuntapoliitikkojen tapaaminen, 21.9.2018
- Hyvinkään luottamushenkilöilta, esitys Vantaanjoesta, 5.9.2018

Yhdistys tiedotti laajalla jakelulla jäsenistölleen sekä sidos- ja yhteistyötahoilleen hankkeiden etenemisestä sähköisillä Viestejä Vantaanjoelta –tiedotteillaan: 1/2018, 2/2018, 3/2018,

[4/2018](#) ja [5/2018](#). Lisäksi Aquarius-lehteä jaettiin päättäjille ja sidosryhmille erilaisissa tilaisuuksissa (mm. Silakkasoutu).

4.1.2. Sidoryhmätalaisuudet

Yhdistyksen henkilökunta on osallistunut moniin erilaisiin sidoryhmätalaisuuksiin, joissa esiteltiin myös toimenpideohjelmia ja/tai viestintähanketta.

- Sidoryhmätalaisuus MTK 15.6.2018 (Oksanen)
- Pohjavesiluento laboratorioalan luontopäivillä 7.5.2018 (Kivimäki)
- Ministerin sidoryhmätalaisuus maatalouden vesistövaikutuksista (Oksanen)
- Kärkihanketilaisuus 30.10.2018 (Oksanen)
- Vantaanjoki-esitys Vantaan Rotaryklubille 25.10.2018 (Oksanen)
- Vesiympäristöt avoin työpaja Helsinki, esitys Vantaanjoesta 9.11.2018 (Oksanen)
- Neuvottelukuntatoiminnasta esitys, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmasuojeluyhdistys ry kevätkokous (Särkelä)
- ELY-treffit, sidoryhmätalaisuus (Männynsalo)
- Sidoryhmätapaamiset, Rotaryt 23.5.2018 (Oksanen ja Särkelä)
- Kärkihanketapaaminen, 28.11.2018 (Oksanen)
- Silakkamarkkinoiden tapahtumateltoa 9. – 12.2018, myös Suomen Vesien- ja ilmasuojeluyhdistysten Liitto ry esillä 8.12.2018 (Tolvanen, Valkama, Luodeslampi)

4.1.3. Vantaanjoki-neuvottelukunnan kesäretki

Vantaanjoki-neuvottelukunnan johdolla järjestettiin päivän mittainen kesäretki 22.8.2018. Retki oli suunnattu neuvottelukunnan jäsenille ja alueen kuntien päättäjille. Yrityksistä huolimatta yksikään alueen kuntapäättäjistä ei osallistunut retkelle. Kyse ei liene innostuksen puutteesta, vaan pikemminkin päiväsaikaan järjestettävillä retkellä kunnan luottamushenkilöiden on hankala osallistua. Tämä on huomioitava jatkossa vastaavia tapahtumia järjestettäessä. Retkellä tutustuttiin yhdistyksen automaattiseen sa-laojavesien laadun ja määrän mittaukseen Espoon Röylän tutkimuskentällä, vierailtiin Knehtilän luomutilalla Palopurossa, kuultiin esitys maatalojen yhteistyöverkoston vaikutuksista ravinnevirtoihin, tutustuttiin tilan rakenteilla olevaan biokaasulaitokseen ja alueella tehtyihin virtavesien hoitoyhdistyksen kalataloudellisiin kunnostuksiin. Lopuksi pellonpiennartapahtumassa Nurmijärven Perttulassa kuultiin John Nurmisen Säätiön johdolla ministeriön Vantaanjoen kipsinlevitys -kärkihankkeesta. Retkelle osallistui noin 20 neuvottelukunnan jäsentä. Retken valmisteluun osallistuivat neuvottelukunnan puheenjohtajan (Uudenmaan liiton ympäristöasiantuntija Lasse Rekola) ja sihteerin (Asko Särkelä) lisäksi yhdistyksen tutkija Pasi Valkama ja toiminnanjohtaja Anu Oksanen.

4.2. Kansalaisaktiivisuuden lisääminen ja tiedottaminen

Osia Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017 – 2027 toimenpide-ehdotuksista voidaan toteuttaa myös talkoovoimin paikallisten asukkaiden toimesta. **Paikallista omaehtoista toimintaa pyritään aktivoimaan ja kannustamaan.** Eri intressitahoja edustavat paikalliset ja alueelliset yhdistykset tekevät arvokasta työtä vesistöalueella.

Hyvinä esimerkkeinä ovat **Kytäjärven suojeluyhdistyksen** paikallinen omaehtoinen aktiivinen toiminta, joka osin yhdistyksen tukemana on saamassa kunnan johdolla oman toimenpideohjelmansa. Lisäksi yhdistyksen jokitalkkari on osallistunut mm. Kissanoja-työryhmään, jonka avulla rakennettiin lapsille uusi **onkipaikka Nurmijärvelle.**

Kansalaisaktiivisuuden lisäämiseen vaikutettiin median avulla. Yhdistyksen vesiensuojelun ja kalaston asiantuntijat ovat tuoneet toimenpideohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä esille valuma-alueen kuntien eri medioissa. Yhdistyksen asiantuntijat ovat olleet haastateltavina paikallisessa mediassa ja kirjoittaneet itse artikkeleita, mm.:

- Etelä-Suomen luontohelmeä ehostamassa, [Aquarius 1/2017](#)
- Viesti perille –viestintähanke sai vesien- ja merenhoidon kärkihankerahaa, [Aquarius 1/2017](#)
- Rahaa Vantaanjoen veden laadun parantamiseen, Aamuposti 26.1.2018
- Vantaanjoki kelpaa taimenelle, Hämeen Sanomat 27.1.2018
- Nurmijärveltä jätevettä lähes päivittäin Vantaaseen, Aamuposti 28.1.2018
- [Vantaanjoen vesistöalueen imagoa kohotetaan kymmenvuotisella toimenpideohjelmalla](#) (Asko Särkelän haastattelu ELY-keskuksen sähköiseen lehteen 13.3.2018)
- Taimenten paluu päättyy Haarajoelle, Keski-Uusimaa 17.3.2018
- Yksi Helsingin parhaista kalapaikoista avautui kaikille onkijoille, YLE 14.5.2018
- Tutkija puolustaa maatalouden vesiensuojelutoimia, Maaseudun Tulevaisuus 18.5.2018
- Pilliniemessä opetettiin onkikalastusta, Aamuposti 21.5.2018
- Vantaanjoki sai toimenpideohjelman, Ekokaari 1/2018 (liitteenä)
- Mielipidekirjoitus Vantaanjoesta Helsingin Sanomissa 2.6.2018 (liitteenä)
- Myllykoski sai uuden onkipaikan, Nurmijärven Uutiset 9.6.2018
- Sinilevistä ei toistaiseksi ilmoituksia, Aamuposti 19.6.2018
- Vantaanjoesta löytyi luvattomia patoja, (jokitalkkari), Aamuposti 3.7.2018
- Ei ole jokea väriin katsominen, Vantaan Sanomat 8.7.2018 (liitteenä)
- Arolamminkoski on jälleen ennallaan, Aamuposti 31.7.2018
- Ammattimaista kalastusvalvontaa, Kalastuslehti 4/2018
- Jokitalkkarilla riittää töitä, Suomi 2018
- Kipsi sitoo fosforin peltoon, Helsingin Sanomat 6.9.2018

- Kytäjärven tila on heikoin Hyvinkään järvistä, Aamuposti 12.11.2018
- Nurmijärvellä Suomen vanhin mittausasema, Nurmijärven Uutiset 27.11.2018
- Puhdas Vantaanjoki, hyvinvointimme virta, Aquarius 1/2018
- Vantaanjoen kipsihanke kirkaamman Vantaanjoen puolesta, Aquarius 1/2018
- Pienet puhdistamot, suuri kuormitusriski, Aquarius 1/2018
- Hankkeen myötä pyydettiin ympäristöministeriön edustajilta haastatteluita myös Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liiton tiedotuslehteen (Jenni Jäänheimo: Rahatpintaan.fi. ohjaa rahoituslähteiden luo, Aquarius 1/2017 ja Antton Kedon haastattelu ja yhdistysesittely, Aquarius 1/2018).
- Pienet Puhdistamot Vantaanjoen valuma-alueella –hankkeeseen liittyvästä Nutribute.org –joukkorahoituslupalustasta tiedotettiin eri some -kanavilla.
- Maatalouden vesiensuojelutoimet ja automaattimittaukset -esitykset hajajätevesineuvonnan asukastilaisuuksissa 13.6. ja 19.6.2018 Nurmijärvellä (Pasi Valkama)
- Silakkamarkkinoiden tapahtumatelilta 9.-12.10.2018, jossa VHVS:n Paula Luodlampi ja Pasi Valkama esittelivät kolmena päivänä Vantaanjoen toimenpideohjelmia, Viesti perille- hanketta ja yhdistyksen toimintaa.
- Suositut jo vuonna 1999 lanseeratut ja keväällä 2018 päivitetty Virkisty Vantaanjoella ja Virkistys Keravanjoella –esitteet saivat viestintähankkeen myötä uuden Helmi-Saukolla koristellun ilmeen. Maksuttomat Virkisty Vantaanjoella - ja Virkistys Keravanjoella -esitteet jaettiin jälleen jokivarren kuntien kirjastoihin sekä mm. liikunta- ja matkailuneuvontapisteisiin. Taskukokoiset haitariesitteet kertovat Vantaanjoen päähaaran ja Keravanjoen melonta-, kalastus- ja muista virkistysmahdollisuuksista.
- Helmi-heijastimia jaettiin vuoden aikana sidosryhmille, kertoen samalla Vantaanjoen toimenpideohjelmasta.

4.3. Kouluysteistyö

Yhdistyksen jokitalkkari toimii Vantaanjoen vesistöalueella pääosin virtavesiin liittyvissä tehtävissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hankkeessa on tehty Vantaanjoen vesistöalueella kalataloudellisia ja muuhun virkistyskäyttöön liittyviä toimenpiteitä, mm. inventoitu ja kunnostettu lohikalojen lisääntymisalueita, järjestetty lasten ongintatapah-tumia, suunniteltu ja rakennettu lasten ja nuorten onkikohteita, kunnostettu luontopolkuja, ylläpidetty melontareitistöä ja siistitty jokivarsia roskista. Erityisesti ongintatapah-tumat ovat olleet erityisen suosittuja. Resurssien puutteessa kaikille halukkaille kouluille ei ole pystytty järjestämään Vantaanjokeen liittyvää ohjelmaa. Viestintähankkeen myötä toteutettiin seuraavia tapahtumia:

- Ongintapäivät suurelle joukolla koululaisia toukokuussa (Hyvinkää ja Nurmijärvi).
  - Pilliniemessä 14. – 18.5.2018, Kissanojalla 28.-30.5.2018
  - Lähestytty alueen kouluja loppukeväästä kirjeitse yhteistyön käynnistämisestä, millainen olisi unelmiesi Vantaanjoki (kirjoittamalla, piirtämällä, valokuvamalla, videoimalla tai Helmi-sarjakuvan avulla ideoituna)
- 8. luokkalainen oppilas oli työharjoittelussa yhdistyksessä (viikko 17) ja hän kirjoitti kokemuksistaan [blogin](#), joka julkaistiin yhdistyksen www- ja facebook-sivuilla.
- Toisen, 9. luokkalaisen TET-harjoittelustaan kirjoittama [blogikirjoitus](#) julkaistiin myös www-sivuilla.
- Keravanjoen taimenkanta -esitykset Tuusulan kouluissa (jokitalkkari Velimatti Leinonen)

Viesti perille –hankkeen lopputempaus alueen kouluille joulukuussa 2018:

- VHVSY myönsi noin kymmenelle alakoulun 6. luokkalaiselle biologian opinnoissa menestyneelle, luonnosta kiinnostuneelle oppilaalle kunniakirjan, joka luovutetaan oppilaalle luokassa todistuksen jaon yhteydessä. Lisäksi yhdistys lahjoittaa kaikille kyseisen luokan oppilaille Helmi-heijastimet.
- VHVSY myöntää noin viidelle yläkoulun 8. luokkalaiselle biologian opinnoissa menestyneelle, luonnosta kiinnostuneelle oppilaalle kunniakirjan ja vesiensuojeluaiheisen kirjan sekä Helmi-heijastimen, jotka luovutetaan todistusten jaon yhteydessä. Kunniakirjassa kerrotaan yhdistyksen monipuolisesta vesiensuojeluun liittyvästä tutkimustyöstä ja kannustetaan oppilasta hakemaan TET-harjoitteluun vesiensuojeluyhdistykseen.
- Koulut, joista palkittavat oppilaat valitaan, sijaitsevat Vantaan- ja Keravanjoen jokivarressa. Lopputempauksen yhteydessä toimitetaan koulujen biologian opettajille tietoa Vantaanjoen toimenpideohjelmasta ja mm. yhdistyksen Elämän vesi-opetuspaketista ja kartoitetaan mahdollisuuksia kouluyhteistyöhön jatkossa.

4.4. Toimenpideohjelman hankkeet

Osin tehostetun viestintäkampanjan myötä VHVSY on käynnistänyt hankekauden aikana useita Vantaanjoen toimenpideohjelmassa listattuja hankkeita ja toimenpiteitä. Toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista voidaan mitata ohjelman sisältämien hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisella. Mittarina voidaan käyttää toimenpiteiden ja hankkeiden määrällistä sekä laadullista toteutumista.

- Yksi Vantaanjoen toimenpideohjelmassa mainituista hankkeista, 20 -99 AVL pienet puhdistamot -hanke sai rahoitusta ympäristöministeriöstä ja on edennyt suunnitelmien mukaisesti vuonna 2018.

- Vuoden 2018 aikana käynnistettiin esiselvitys Vantaanjoen valuma-alueella sijaitsevista maanlajitysalueista ja niiden vaikutuksista vesistöjen ja pohjaveden laatuun. Lisäksi haettiin rahoitusta vuosina 2019-2020 toteutettavaa vesien laadun seuranta-tykimusta varten.
- Ympäristökasvatushankehakemus yhdessä Porvoonjoen vesiensuojeluyhdistyksen kanssa pääsi jatkokierroksella, muttei lopulta saanut rahoitusta
- Vantaanjoen Kipsi-hanke, ympäristöministeriön kärkihanke yhdessä John Nurmisen säätiön kanssa käynnistyi
- Loutinojan hulevesihanke sai ympäristöministeriön kärkihankerahaa
- Vesiy-Suomi eli Suomen vesiensuojeluyhdistysten Liiton valkoisten alueiden yhdistystoiminnan elävöittäminen –hanke sai ministeriön kärkihankerahaa
- Kytäjärvi-hankkeen esiselvitys (Heli Vahtera)
- Kierrätyskipsihankkeen edistäminen on vireillä yhdessä Remeon ja Vantaan kaupungin kanssa (Anu Oksanen ja Pasi Valkama)
- Aiempien virtavesi-inventointien tulosten pohjalta valmistui Myllykosken alueen kalataloudellinen kunnostussuunnitelma (Oula Tolvanen, Velimatti Leinonen, Olli Sivo-nen)
- Vesilaitosjohtajien tapaaminen, ylivuotojen vähentämishankkeen suunnittelu 22.10.2018 (Anu Oksanen ja Jari Männynsalu)
- Hajajätevesineuvonnan laajentaminen vuonna 2019, hankesuunnittelua ja rahoitus-haku
- Kouluysteistyön laajentaminen Jokitalkkarissa, hankesuunnittelu joulukuussa 2018

4.5. Verkkosivut ja some –viestintä

Viestintäkampanjan ja yhdistyksen tunnushahmo, Helmi-Saukko on ollut yhdistyksen viestinnässä systemaattisesti mukana. Alkuvuodesta 2018 toteutettiin myös Helmin kuvalla varustetut jäsen- ja tukijalogot yhdistyksen jäsenistölle ja muille tukijoille käytettäväksi heidän omassa viestinnässään.

Sosiaalisessa mediassa ja yhdistyksen www-sivuilla sekä MailChimp-tiedottein on julkaistu uutisia toimenpideohjelman mukaisten hankkeiden etenemisestä ja muista ajankohtaisista asioista. Facebookiin kirjoitettiin vuoden 2018 aikana 30 julkaisua, joilla tavoitettiin 11 595 ihmistä. Julkaisuihin tuli 493 tykkäystä ja kommenttia ja niitä jaettiin 39 kertaa. Julkaisuihin sitouduttiin 1 734 kertaa. Sitoutumisella tarkoitetaan julkaisujen tykkäämistä, kommentteja, jakojen ja julkaisujen klikkausten yhteismäärää. VHVS:n hajajätevesihankkeen facebook-julkaisut (13 kpl) eivät sisälly näihin lukuihin. Lisäksi nel-

jästi vuodessa on julkaistu Viestejä Vantaanjoelta sähköpostitiedote. Yhdistyksen verkkosivuilla on julkaistu myös Virkistyskäyttöesitteitä ja sähköinen kalastusinfolehtinen. Viesti Perille-hankkeella on lisäksi oma alisivunsa.

Hankkeessa toteutettua viestintää:

- Twitter @AnuOksanenVHVSY
  - yli 70 twiittiä, tykkäyksiä noin 300, uudelleen twiittauksia noin 60 kpl
- Facebook
  - 30 julkaisua vuoden 2018 aikana, joilla tavoitettiin 11 595 ihmistä.
- verkkosivut (vantaanjoki.fi)
- Helmi-saukko mukana viestinnän ulkoasussa
- #vantaanjoenhelmi #vantaanjoki #vesiensuojeluyhdistys
- Viestejä Vantaanjoelta-tiedotteet
- Paikallisten vesiensuojeluyhdistysten ja alueen yritysten yhteydenotoissa ja asukastilaisuuksissa kerrottu rahatpintaan.fi -sivustosta
- MailChimp -tiedotteet
- Helmi yhdistys- ja yrityslogon luominen sidosryhmien käyttöön
- Virkisty Vantaanjoella- ja Keravajoella-esitteet

5. Hankkeen vaikuttavuus ja saavutetut tulokset

Hanke käynnistyi syksyllä 2017 suunnitellusti ja hankkeen viestintäkonsultin valinnassa onnistuttiin hyvin. Laadittu viestintäsuunnitelma on hyvin laaja ja kunnianhimoinen ja yhteistyö konsultin ja yhdistyksen henkilöstön välillä oli innostunutta ja luovaa. Konsultin edustaja antoi suunnitelman laadinnan jälkeen jopa ilmaista apua ja neuvoja. Kaikkia laajassa viestintäsuunnitelmassa mainittuja toimenpiteitä ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan toteuttaa nopealla aikataululla; suunnitelmaa laadittaessa päätettiin, että listataan siihen kaikki esille nousevat ideat ja työkalut ja käytetään niitä mahdollisuuksien mukaan.

Ohjelman tavoitteiden saavuttaminen ja toimenpiteiden toteuttaminen vaativat ohjelman ydinviestin levittämistä alueen kuntien päättäjille ja viranomaistahoille, toimijoiden sitouttamista, yhteistyön tiivistämistä ja paikalliseen omaehtoiseen aktiivisuuteen kannustamista. Viestinnän ammattilaisen apu, minkä hanke mahdollisti, oli arvokasta.

5.1. Hanke toi resursseja laajalle lautakuntakierrokselle

Suuri osa toimenpideohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä ja hankkeista toteutetaan VHVSY:n, alueen kuntien ja aluehallintoviranomaisten kanssa yhteistyössä. Viestintä-hankkeen lisäresurssien myötä yhdistys pystyi toteuttamaan aiempaa laajemman kuntakierroksen alueen ympäristölautakuntiin ja teknisiin lautakuntiin. Eniten hyötyä nähtiin olevan lautakuntakäynneistä ja päättäjätapaamisista, joissa voitiin kertoa kunkin tahon omista vaikutusmahdollisuuksista ja vastuista. Vastaanotto ja palaute näiltä käynneiltä oli hyvin positiivinen. Esimerkiksi Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnassa käynnin innoittamana päätettiin kunnassa laatia Vantaanjoen toimenpideohjelmaa asetta konkreettisempi, paikallinen toimenpideohjelma, jota yhdistys sai kunnian myöhemmin kommentoida. Keski-Uudenmaan kunnat kattavat suuren osan Vantaanjoen valuma-alueetta, joten tieto paikallisen suunnitelman laadinnasta otettiin yhdistyksessä ilolla vastaan. Hyvinkään ympäristölautakuntakäynnin pohjalta ja Hyvinkään ympäristöjohtajan aloitteesta alettiin laatia Kytäjärven toimenpideohjelmaa. Helsingin ympäristö- ja lupajaosto on pyytänyt VHVSY:tä kertomaan jatkossa hankkeen etenemisestä.

Osaa toimenpideohjelman tavoitteista pyritään edistämään yhtenäistämällä kunnallisia ympäristönsuojelu-, jätehuolto- ja rakennusmääräyksiä sekä kaavoituksen periaatteita paikalliset olosuhteen huomioiden.

- VHVSY vaikutti lausunnollaan Hyvinkään ja Riihimäen ympäristönsuojelumääräyksiin siten, että haja-asutuksen jätevesiä koskevia määräyksiä yhtenäistettiin vastaamaan muiden Vantaanjoen valuma-alueen kuntien määräyksiä.
- Yhdistys järjesti Sipoon kunnan rakennusvalvonnalle päivän mittaisen haja-asutuksen jätevesikoulutuksen ja tutustumiskäynnin Särkelän vähävetiseen kiinteistöön. Koulutuksessa painotettiin yhtenäistämään hajajätevesiä koskevien määräysten linjaa muiden Keski-Uudenmaan alueen kuntien mukaiseksi.

5.2. Toimenpideohjelman hankkeita käynnistetty

Toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista voidaan mitata ohjelman sisältämien hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisella. Mittarina voidaan käyttää toimenpiteiden ja hankkeiden määrällistä sekä laadullista toteutumista.

Tämän raportin kohdassa 4.4. on listattuna suunnitteilla olevia ja hankkeen aikana käynnistettyjä alueellisia ja paikallisia hankkeita. Osa käynnistetyistä hankkeista on kokonaan yhdistyksen vetämiä hankkeita (mm. Pienet puhdistamot, Maanläjityshanke) ja osa hankkeista, joissa yhdistys on suunnittelu- ja yhteistyökumppanina (mm. Vantaanjoen kipsi-hanke, Loutinoja-hanke).

Merkillepantavaa on, että Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ja sen alueelliset jäsenyhdistykset menestyivät loistavasti Ympäristöministeriön kärkihanke-Raki-haussa. Ympäristöministeriössä on selkeästi tiedostettu vesiensuojeluyhdistysten rooli julkishallinnollisena organisaationa muuttuvassa toimintakentässä. Liiton asiantuntijalehdessä Aquariuksessa on vuosina 2017 ja 2018 korostettu yhdistysten merkitystä myös ministeriön näkökulmasta.

5.3. Jokitalkkari ja koulu yhteistyö

Jokitalkkarin vastuulla hankkeessa oli koulu yhteistyö. Erityisesti talkkarin järjestämät koulujen ongintapäivät ovat olleet hyvin suosittuja ja kysytyjä. Koulujen, opettajien ja oppilaiden on ollut hyvin helppo ottaa tarjottu, valmiiksi täysin suunniteltu ongintapäivä- tai luentopaketti vastaan.

Koulut ovat jo hyvissä ajoin suunnitelleet seuraavan lukukautensa sisältöä ja uuden idean tuominen kesken lukukautta tai aivan lukukauden lopussa on haasteellista ottaa vastaan. Tämä lienee syynä, ettei kouluille keväällä 2018 lähetetty yhteistyökirje ottanut tällä erää tuulta alleen. VHVS:n idea biologiasta ja vesiensuojelusta kiinnostuneille oppilaille myönnettävästä kunniakirjasta ja koulu yhteistyöstä otettiin puolestaan innolla vastaan. Samassa yhteydessä VHVS sai myös tietoa niistä opettajista, jotka ovat jatkossa kiinnostuneita vesiensuojeluun liittyvästä yhteistyöstä.

Vuodelle 2019 on suunniteltu jokitalkkarihankkeen koulu yhteistyön laajentamista lähinnä siten että suositut Hyvinkään ja Nurmijärven kouluille järjestetyt onkipäivät laajenisivat myös muiden kuntien alueille. Teema voi olla esimerkiksi tietyn alueen kunnostus, oppilaiden ikä huomioiden.

5.4. Viestinnän toteutuminen

Vuoden 2017 Vantaanjoen toimenpideohjelmaa ja Viesti perille -hanketta esiteltiin kolmessa lehtiartikkelissa ja vuonna 2018 yhteensä 23 lehtiartikkelissa.

Lautakuntatapaamisissa tavoitettiin noin 15 hlö/kokous eli yhteensä noin 105 henkilöä. Sidosryhmätilaisuuksissa kuulijoita oli puolestaan noin 20 hlö/tilaisuus eli yhteensä 200 henkilöä. Hulevesiseminaariin osallistui 70 henkilöä ja Vantaanjoki-neuvottelukunnan retkelle 30 henkilöä. Lisäksi hajajätevesineuvonnan tilaisuuksissa, joissa esiteltiin toimenpideohjelman asioita, mm. peltojen kipsikäsittelyä, tavoitettiin 60 kuulijaa. Silakka-

markkinoiden tapahtumateltoa keräsi paljon kiinnostuneita kuulijoita, karkea kokonaisarvio 150 henkeä. Kokonaiskuulijamäärä perustuu arvioon, koska tilaisuuksissa ei ollut yleisölaskentaa. Kaiken kaikkiaan vuoden 2018 aikana tavoitettiin vähintään noin 600 kuulijaa.

Facebookiin kirjoitettiin vuoden 2018 aikana 30 julkaisua, joilla tavoitettiin 11 595 ihmistä. Julkaisuihin tuli 493 tykkäystä ja kommenttia ja niitä jaettiin 39 kertaa. Julkaisuihin sitouduttiin 1 734 kertaa. Sitoutumisella tarkoitetaan julkaisujen tykkäämistä, kommenttien, jakojen ja julkaisujen klikkausten yhteismäärää. VHVSY:n hajajätevesihankkeen Facebook-julkaisut (13 kpl) eivät sisälly näihin lukuihin.

6. Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017-2027 tavoitteiden ja ohjelmassa mainittujen hankkeiden ja toimenpiteiden toteuttaminen on lähtenyt ohjelman julkistamisen jälkeen vauhdilla eteenpäin. Ohjelmakausi on vasta aluillaan. Mikä osuus ympäristöministeriön osin rahoittamalla ”Viesti perille -viestintähankkeella on toimenpideohjelman toteutumiseen, perustuu tässä esitettyyn arvioon.

Viesti perille –hanke antoi erinomaiset lähtökohdat Vantaanjoen toimenpideohjelman toteuttamiselle ja VHVSY:n ja Suomen vesiensuojeluyhdistysten Liiton viestinnän kehittämiselle. Hankkeessa toteutetun viestintäsuunnitelman ottaminen osaksi VHVSY:n viestintästrategiaa on nostanut yhdistyksen viestinnän uudelle tasolle. Viestintäsuunnitelman noudattaminen osana yhdistyksen perustoimintaa ja Vantaanjoen toimenpideohjelman eteenpäin viemiseksi on mahdollistanut tehokkaan kohderyhmätasoisien viestinnän. Oikealla tavalla eri kohderyhmille osoitettu viestintä takaa sen, että **viesti menee perille**.

Tärkeimmät hankkeen vaikutukset olivat:

- Ammattilaisten apu viestintästrategiassa
- Laajamittainen lautakuntien kiertäminen ja sidosryhmille esiintyminen
- Laajat yhteispostitukset ja -viestit
- Hankekehittäminen tehostui, viestintä ruokki tilaisuuksien syntymistä
- Kouluyhteistyön laajentaminen, päänavaus tuleville hankkeille
- Medianäkyvyyteen tuli kiinnitettyä tavanomaista enemmän huomiota
- Hankkeen puitteissa kerättiin yhteistyötahojen yhteystietoja tietosuoja-asetus (GDPR) huomioiden.

Tulevina vuosina VHVSY jatkaa tavoitteellisesti toimenpideohjelman toteuttamista viestintäsuunnitelmassa esitettyjen työkalujen ja hankkeissa saatujen kokemusten avulla. Tärkeimmät kokemukset ja kehitysehdotukset sekä niistä tehdyt jatkosuunnitelmat viestinnässä ovat:

Viestintää tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja viestiä tulee toistaa riittävästi. Yhdistys laatii viestintäkalerin vuodelle 2019. Viestintäkaleriin kirjataan tiedotteiden aiheet, tekijät ja julkaisufoorumi sekä -ajankohta. Viestintäkaleria ideoidaan ja käydään läpi vuoden ensimmäisessä toimistokokouksessa ja päätetään ketkä ovat päävastuussa viestinnästä ja millä työpanoksella. Kaleria päivitetään vuoden mittaan. Yhdistyksessä mietitään vuosittain, minkä verran viestintään panostetaan ja varataan työaikaa kalentereihin sen mukaan. (Vuosittaiset tavoitteet on listattava vuoden alussa yhdessä henkilökunnan kanssa ja jokaiselle toimenpiteelle nimettävä vastuuhenkilö.)

Tiedottaminen pyritään jakamaan tasaisesti vuoden ympäri, mutta joissain hankkeissa/aihepiireissä voidaan pitää tehostettuja teemaviikkoja (esimerkkinä Jätevesiviikko keväisin haja-asutuksen jätevesineuvonnassa). Keskeisistä lehdistä on hyvä saada nimettyjä toimittajia, joihin ollaan suoraan yhteydessä kun tiedotettavaa tulee. Tämä tehostaa viestien saamista läpi.

Facebookia ja yhdistyksen verkkosivuja tulee päivittää säännöllisesti, sillä muuten seuraajien mielenkiinto laantuu. Facebook-julkaisuista parhaiten menestyivät ne, joissa esiteltiin jotain konkreettista vesistöalueella tehtyä toimintaa. Tykkäyksiä saivat julkaisut, joissa oli mielenkiintoisia valokuvia ja ihmisiä. Ensi vuodelle on suunniteltu (ehdotus, jonka Oula esitti) facebook-kampanjaa, jossa joka kuukausi esiteltäisiin muutamalla valokuvalla joku hieno paikka Vantaanjoen valuma-alueella lyhyen tekstin ja kartan kanssa. Tällä tavalla saataisiin ihmisiä kiinnostumaan ja vierailemaan näillä paikoilla ja heille muodostuisi tunneside jokiympäristöön. Vaihtoehtoinen mahdollisuus on tehdä facebookiin joulukalenteri vastaavanlaisella idealla.

Säännöllisin väliajoin (esim. vuosittain) on tarkasteltava, mihin viestintäkanaviin panostetaan, jotta saadaan parhaiten edistettyä toimenpideohjelman tavoitteita. Eri vaihtoehdoissa on omat vahvuutensa, mutta liian moneen kanavaan viestintää ei voi pienehkössä yhdistyksessä hajottaa.

Yhdistyksessä on mietitty esimerkiksi lyhyiden videoklippien kuvaamista esimerkiksi Vantaanjoen tulvista, kipsin peltolevityksestä ja jätevesijärjestelmien saneerauksista. Videoklippejä voitaisiin julkaista Facebookissa lyhyiden päivitysten yhteydessä, jolloin aihe tulisi kiinnostavammaksi lukijalle.

Yhdistyksessä on harkittu myös karttaupotusten tekoa verkkosivuille. Vantaanjoen valuma-alueen kartalta olisi mahdollista klikata jotain kohdetta (järvi, joki tai puro) ja nähdä kohteesta otettuja valokuvia tai videota. Kohteen linkistä pääsisi eteenpäin myös esimerkiksi Järviwikiin, raportteihin tai lehtijuttuihin. Tällainen palvelu voisi lisätä ihmisten kiinnostusta omaan lähiympäristöön, mutta toteutuksessa tulee harkita kuinka paljon työaikaa tähän on mahdollista käyttää.

Kouluyhteistyö ei toteutunut vuonna 2019 niin laajasti kuin oli suunniteltu. Jatkossa kouluyhteistyötä suunniteltaessa on muistettava, että opettajat tarvitsevat valmiin paketin (esimerkiksi retken joen rantaan, selkeät ohjeet ja materiaalit), jotta he pystyvät lähtemään mukaan järjestettyyn ohjelmaan. Tapahtumia tulee myös suunnitella hyvissä ajoin ja olla yhteydessä nimettyihin opettajiin tapahtumien onnistumisen varmistamiseksi. Kouluyhteistyötä jatketaan tulevana vuosina valitsemalla sopivia toimenpiteitä viestintäsuunnitelmassa ehdotetuista työkaluista.

Loppuun jaettua Vantaanjoen toimenpideohjelmasta laadittua flyeriä ja toimenpideohjelmaa painettiin hankkeen mahdollistamana lisää, ja niitä esitellään ja jaetaan yhdistyksen tilaisuuksissa yhteistyötahoille ja sidosryhmille myös tulevaisuudessa.

Hankkeessa laadittu viestinnän toimintamalli ja sen toteuttamisesta saadut kokemukset ovat sovellettavissa ja hyödynnettävissä muillekin vesistöalueille ja monistettavissa muihin alueellisiin vesiensuojeluyhdistyksiin sekä Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liiton käyttöön.

Helmi-Saukko oli olennainen osa ohjelman toteuttamista. Helmi-saukkoa hyödynnetään jatkossakin aktiivisesti kaikessa yhdistyksen tiedottamisessa. Hanke mahdollisti myös Helmi-saukon tuomisen yhdistyksen viestintämateriaaleihin, kuten PowerPoint-pohjiin ja roll up-materiaaleihin.

Neuvottelukunnan sitouttaminen ja innostuksen herättäminen on tärkeää Vantaanjoki-neuvottelukunnan toimikaudella 2018 – 2019. Meneillään olevan kaksivuotisen toimikauden toiminnan painopiste on Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017 – 2027 toimenpiteiden edistäminen tehokasta viestintää hyödyntäen.

Nykypäivänä viestinnän kanavat ovat hyvin moninaiset ja vaativat tiettyä teknistä osaamista. Viestin perille saaminen vaatii nykyään ammattimaista osaamista ja systemaattista tekemistä ”viestinnän tulvassa”.

Hankkeen haasteina nähtiin:

- Viestien tulvassa oman viestin läpi saaminen on välillä vaikeaa.
- Viestiä tulee toistaa riittävän usein, jottei se unohdu.
- Sidosryhmien, esim. koulujen, sitouttaminen vesiensuojeluun. Henkilökohtainen luontosuhde on tärkeää tässä onnistumiselle. Yhdistys näkee ympäristökasvatushankkeet ja aktiivisen virkistyskäytön edistämisen tärkeinä elementteinä Vantaanjoen tilan kohentamisessa myös tästä syystä.

Ohjelmassa esitetty lopullinen tavoite, saattaa vesistöalue hyvään ekologiseen tilaan viimeistään vuoteen 2027 mennessä vaatii vielä paljon työtä, mutta Viesti perille-hankkeen jäljiltä työtä on hyvä jatkaa tästä eteenpäin.

7. Talousraportti

Vuonna 2017 hankkeesta aiheutuneet kustannukset (laskutettu)

Hankkeesta muodostuneet kustannukset vuonna 2017 koostuivat viestintä- ja media-alan konsultin Logopoliksen viestintäsuunnitelman ja viestinnän työkalujen laatimisesta aiheutuneista kuluista. Logopolis on tarjouksensa mukaan laskuttanut viestintäsuunnitelman laadinnasta laadinnasta 10 920 € (ALV 0).

Yhdistyksen vakituisesta henkilökunnasta Anu Oksanen ja Asko Särkelä sekä vuonna 2017 vielä määräaikaisena Sanna Laakso osallistuivat viestintäsuunnitelman laatimiseen yhteistyössä Logopoliksen edustajien kanssa. Lisäksi hanke on pitänyt sisällään viestien välittämistä yhteistyökumppaneille ja kuntapäätäjille (esim. Helmi -joulu kortti, Viestejä Vantaanjoelta –sähköinen tiedote) ja yleisen hankkeen koordinoinnin. Laakso huolehti yhdistyksen verkkosivujen www.vantaanjoki.fi ja facebookin päivityksistä. Yhdistyksen muusta henkilökunnasta hankkeeseen ovat pienessä määrin osallistuneet Heli Vahtera ja Jari Männynsalo, jotka ovat mm. esitelleet hanketta yhdistysten jaostoille.

Muita hankkeesta aiheutuneita kuluja ovat mm.

- matkakulut tiedotelehtisten jakamisesta
- kokosten järjestelyistä aiheutuneita kuluja
- Vantaanjoen toimenpideohjelman Flyerit -lisäpainoon

Vuonna 2018 hankkeesta aiheutuneet kustannukset

Vuoden 2018 toiminnasta aiheutuneet kulut muodostuivat pääasiassa yhdistyksen henkilökunnan hankkeelle tekemästä työstä, toimenpideohjelman ja muun hankemateriaalin tilauksista ja viestinnän ostopalveluista. Työhön ovat osallistuneet yhdistyksen vakituisesta henkilökunnasta Anu Oksanen ja Asko Särkelä sekä vuonna 2017 vielä määräaikaisena Sanna Laakso. Hänen opintovapaan (4.9.2018-31.8.2020) sijaisenaan yhdistyksessä on työskennellyt Paula Luodeslampi. Hankkeessa ovat vuoden 2018 aikana työskennelleet yhdistyksen henkilökunnasta myös Jari Männynsalo, Pasi Valkama, Anna-Liisa Kivimäki, Heli Vahtera, Velimatti Leinonen ja Olli Sivonen. Kirjanpidosta ja laskutuksesta on vastannut yhdistyksen taloussihtööri Pirjo Toivanen. Toteutuneiden kustannusten ja toteuman vertailu kustannusarvioon on tämän raportin liitteenä 1.

Helsingissä 17.12.2018/15.1.2019

Anu Oksanen
Toiminnanjohtaja

Asko Särkelä
Ympäristöasiantuntija